

ІІ НАУКОВА ІСТОРІЯ

Серія інтерв'ю до Міжнародного дня
жінок і дівчат у науці

Ольга Василик

доктор фізико-математичних наук, доцент,
професор кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей
НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Сфера наукових досліджень:

теорія випадкових процесів, ф-субгауссові випадкові процеси та їх застосування, теорія і методи вибірових обстежень.

Цитата, якою науковиця керується в житті або науці:

«... і якби на те моя воля,
написала б я скрізь курсивами:

– Так багато на світі горя,
люди, будьте взаємно красивими!» (Ліна Костенко)

Шлях у науку

Як почалася ваша історія в науці?

Я зацікавилась математикою, коли навчалась у четвертому класі середньої школи №2 в невеличкому містечку Городенка на Івано-Франківщині. Цим я у великій мірі завдячую своїй вчительці математики Грибчук Марії Василівні, її мудрості та педагогічній майстерності. Після успішної участі в обласній олімпіаді з математики для семикласників мене запросили на навчання в Республіканську школу-інтернат фізико-математичного профілю при Київському університеті ім. Т. Шевченка (тепер – Український фізико-математичний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка). Так і розпочалась моя дорога в науку.

Чому саме математика / ваша галузь?

У багатьох моїх життєвих виборах велику роль зіграли видатні особистості. Професор Михайло Йосипович Ядренко викладав нам комбінаторику на першому курсі навчання на механіко-математичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУ), і він так майстерно і цікаво все пояснював, що я захопилась комбінаторикою, а також ще довго була під враженням від стилю викладання Михайла Йосиповича. Тому коли настав момент обирати, на якій кафедрі продовжувати навчання, у мене не було сумнівів, що мій вибір – теорія ймовірностей. А пізніше завдяки Юрію Васильовичу Козаченку я почала досліджувати випадкові процеси.

Чи був момент, коли ви сумнівалися, що це «ваше»?

Так, були такі моменти. В аспірантурі під час асистентської практики, а також під час участі в наукових конференціях та семінарах мені довелося долати страх публічних виступів. Тоді мені здавалось, що хоч я люблю математику, це «не моє». Навіть зараз, не зважаючи на більш ніж двадцять років викладання, я все ще не можу сказати, що остаточно подолала цю фобію. Але я над цим працюю ☺

Хто або що найбільше підтримало вас на старті?

На старті найбільше підтримки я відчула від свого наукового керівника професора Юрія Васильовича Козаченка, але й в цілому на кафедрі теорії ймовірностей та математичної статистики мехмату КНУ я завжди відчувала дружню та доброзичливу атмосферу.

Виклики

З якими труднощами ви стикалися як жінка в науці?

Особисто мені не довелося стикатися з труднощами, пов'язаними з тим, що я жінка в науці. Жодного разу я не відчула, що мені створюють штучні перешкоди чи якось інакше дискримінують. Як раніше - на кафедрі теорії ймовірностей, статистики та актуарної математики КНУ, так і зараз – на кафедрі математичного аналізу та теорії ймовірностей КПІ ім. Ігоря Сікорського я абсолютно комфортно почуваю себе в колективі.

Чи доводилося вам доводити свою компетентність більше, ніж колегам-чоловікам?

Хіба що ще під час навчання у фізико-математичній школі, де, наприклад, в нашому класі було двадцять хлопців і чотири дівчини, і тоді справді у мене часто було відчуття, що дівчат ніхто не сприймає серйозно. В дорослому віці, на щастя, зі мною не траплялось таких історій.

Чи маєте ви синдром самозванця. Якщо так, то як ви з ним справляєтеся?

Так, час від часу з'являється це відчуття. Для мене єдиний шлях з цим впоратись – це вчитися, ретельно розбиратись у тому, що здається незрозумілим чи складним, не боятись нового і невідомого, в тому числі не боятись запитувати (про що я часто наголошую своїм студентам).

Який найскладніший момент у кар'єрі ви вже пройшли?

Найскладніший момент не стільки пов'язаний саме з кар'єрою, скільки з певним відчуттям провини: мені дуже важко було змиритися з тим, що я не встигла захистити докторську дисертацію за життя мого наукового керівника Юрія Васильовича Козаченка, світла йому пам'ять. Щоразу згадую про це з гіркотою...

Баланс у житті

Як ви поєднуєте науку з особистим життям?

Намагаюсь поєднувати, але не завжди вдається досягти балансу. Періодично доводиться приділяти більше уваги роботі, або навпаки – прострочені дедлайни, бо потрібно терміново вирішити якісь проблеми, пов'язані з дітьми. Буває різне)

Чи реально «мати все» – і кар'єру, і сім'ю?

Так, маю багато прикладів серед колег-науковиць, що це реально.

Успіх і мотивація

Яким досягненням ви найбільше пишаєтесь?

Мабуть, найбільше пишаюсь своїми досягненнями саме у викладацькій діяльності: мені вдалося розробити кілька нових спеціалізованих курсів, при цьому спочатку потрібно було «пірнути» в абсолютно нову для мене область знань та навчитись самій, щоб потім навчати студентів. Також я наполегливо вчуся пояснювати так, щоб навіть найскладніші речі студенти могли зрозуміти. Дуже сподіваюсь, що мені це вдається.

Що для вас означає успіх у науці?

Успіх в науці - це не тільки нові наукові результати, а й вплив на майбутні покоління. В цьому для мене приклад мої викладачі та наші науковці української школи з теорії ймовірностей.

Який міф про жінок у STEM ви хотіли б зруйнувати?

Мабуть, в першу чергу міф про те, що для жінки нереально поєднувати і кар'єру, і сім'ю.

Послання майбутнім науковицям

Що б ви сказали собі 10 років тому?

Сказала б, що життя настільки непередбачуване та неймовірне, що жодна теорія ймовірностей не допоможе, але завжди потрібно робити все, що можеш, і не втрачати віри в майбутнє.

Яку пораду дали б дівчатам, які бояться йти в науку?

Не боятись упереджень, слідувати своєму покликанню, досліджувати, отримувати нові результати, розвиватись і прокладати свій шлях.

Чому жінкам важливо бути видимими в науковому просторі?

Важливо бути видимими, тому що це відкриває нові можливості, руйнує упередження і міфи, в тому числі це реально сприяє тому, щоб дівчата не боялися йти в науку. А це означає, що нас чекають нові цікаві відкриття!